

- Jafek BW, Gordon ASD, Moran DT et al. Congenital anosmia. *Ear Nose Throat J* 1990;69:331-7.
- Lygonis CS. Familial absence of olfaction. *Hereditas* 1969;61:413-6.
- Vowles RH, Bleach NR, Rowe-Jones JM. Congenital anosmia. *Int J Pediatr Otorhinolaryngol* 1997;41:207-14.
- Leopold DA, Hornung DE, Schwob JE. Congenital lack of olfactory ability. *Ann Otol Rhinol Laryngol* 1992;101:229-36.

Fytofotodermatitis forårsaget af Moses' brændende busk

Ann-Birgitte Langkilde Gregersen, Kristian Thestrup-Pedersen & Evy Paulsen

Fytofotodermatitis er en toksisk plante-sol-induceret dermatitis. Dermatitten opstår i hud, der har været i kontakt med fotosensibiliserende plantestoffer og derefter er blevet udsat for sollys [1]. Diagnosen stilles som regel på baggrund af sygehistorien og de karakteristiske polymorfe hudlæsioner i form af erytem, vesikler og evt. bullae, der opstår kort tid efter lyseksponeringen. Fytofotodermatitis heler med efterfølgende hyperpigmentering af huden.

Sygehistorie

En 59-årig tidligere hudrask kvinde blev akut henvist med et rødt blæret udslæt på flere lyseksponerede områder af over- og underekstremiteterne. Tre dage forinden havde hun arbejdet i sin have, hvor hun havde rensset i et staudebed. Vejret havde været varmt og solrigt, og hun var iført kortærmet bluse og korte bukser. Under arbejdet havde hun derfor haft hudkontakt med en plante, som hun medbragte i klinikken. 12-24 timer efter kontakten fik hun et akut eksem med rødme, vesikler og bullae på venstre overarm, femur og crus (**Fig. 1**). Den mest sandsynlige diagnose var phytophotodermatitis acuta. Hun blev primærbehandlet med cetirizin p.o. og hydrocortison-creme, men uden effekt. Efterfølgende blev der foretaget punktur af de største bullae og behandlet med clobetasol-creme under okklusion i fem timer og efterfølgende hydrocortison-creme to gange dagligt til ophealing. Huden helede med let hyperpigmentering og senere afblegning samt lette cicatricer. Planten viste sig at være *Dictamnus alba* (**Fig. 2**).

Diskussion

Dictamnus alba, på dansk gasplante, tilhører rudefamilien *Rutaceae*. Den stammer fra landene omkring den østlige del af Middelhavet, hvor den gror vildt. Den er også populær som havestaude i Nordeuropa [2, 3]. Der er tale om en 90-120 cm høj staude med mørkegrønne blade, der afgiver en intens ci-

tronduft når de nulres mellem fingrene. Den blomster i juni og juli med hvide eller rosa blomster. Planten kaldes også Moses' brændende busk, fordi den efter blomstringen udvikler frøstande, der indeholder æteriske olier, som kan antændes [2]. Sætter man en tændstik til en frøkapsel kommer der en lille flamme, og man mener derfor, at det er den plante, som omtales i Biblen, da Moses så Guds engel som en flammende ild fra en busk, der stod i lys lue uden at brænde op [2-4].

Planter og essentielle olier, der indeholder furokumariner (hvoraf de vigtigste er psoralen, 8-methoxypsoralen, 5-methoxypsoralen og 4,5,8-trimetylpsoralen), kan forårsage fototoksiske reaktioner [1]. Risikoen for fototoksiske reaktioner er størst i mid- og sensommermånederne, hvor psoralenindholdet i planterne er højest. Skærmblostmfamilien (*Apiaceae* = *Umbelliferae*), der bl.a. omfatter bjørneklo, persille, fennikel, selleri og gulerod, er den hyppigste årsag til fototoksisk plantedermatitis i Danmark, mens morbærfamilien (*Moraceae*) med figen formentlig kun giver anledning til sporadiske tilfælde her i landet [1, 5].

Dictamnus alba skadelige effekt blev beskrevet første gang i 1929 [2]. Man har siden hen vist, at det er indholdet af 5- og 8-methoxypsoralen i plantens olier, der ved kontakt med huden og efterfølgende UVA-belysning forårsager den toksiske reaktion [2, 6]. Fugtig hud, sved og varme øger det fototoksiske respons [5, 6].

Fytofototoksiske reaktioner udvikles oftest inden for 24-48 timer efter, at huden er blevet eksponeret. De starter i reglen med erytem, ødem og brændende fornemmelser. Senere tilkommer vesikler og evt. bullae. Det inflammatoriske respons er størst omkring 72 timer efter eksponeringen. Dermatitten begrænser sig til de lyseksponerede områder på kroppen. Standardbehandlingen er potent lokalsteroid. Hyperpigmentering kan forekomme og være til stede i måneder til år, men forsvinder dog ofte med tiden [6, 7].

VIDENSKAB OG PRAKSIS | KASUISTIK

Fig. 1. Kvinde med
fytofotodermatitis.

Fig. 2. Stauden Moses' brændende busk (*Dictamnus alba*) kan forårsage fytofotodermatitis.

Relevante differentialdiagnoser kan være herpes zoster, allergisk kontakteksem og bulløs pemfigoid.

Dictamnus alba betegnes på internettet som værende en uundværlig staude i haven, men det er måske værd at gøre opmærksom på, at det ikke kun er de skønne dufte, planten kan forbindes med.

Summary

Ann-Birgitte Langkilde Gregersen,

Kristian Thestrup-Pedersen & Evy Paulsen:

Phytophotodermatitis caused by *Dictamnus alba*.

Ugeskr Læger 2003;165:2400-1.

The most well-known cause of phytophotodermatitis in Denmark is accidental contact with plants belonging to the *Apiaceae* (*Umbelliferae*), such as hogweed (*Heracleum spondylium*). However, many other plants with furocoumarins (psoralens) may induce the same kind of reaction. We describe a case of phytophotodermatitis caused by *Dictamnus*

alba, gas plant or burning bush also known from the Bible as the "burning bush of Moses".

Reprints not available. Correspondence to: Ann-Birgitte Langkilde Gregersen, Lille Colbjørnsensgade 2, 2. tv., DK-1703 København V.
E-mail: ann_birgitte@hotmail.com

Antaget den 17. marts 2003.

Århus Amtssygehus, Dermato-venerologisk Afdeling D, og Odense Universitetshospital, Dermato-venerologisk Afdeling I.

Litteratur

1. Lagey K, Duinslaeger L, Vanderkelen A. Burns induced by plants. *Burns* 1995;21:542-3.
2. Moller H. Phototoxicity of *Dictamnus alba*. *Contact Dermat* 1978;4:264-9.
3. Lovell CR. Some biblical plants of dermatological importance. *Clin Dermatol* 1998;16:33-40.
4. Biblen. Anden Mosebog, kap. 3, stk. 2. 2. udg. København: Det Danske Bibelselskab, 2001: 56.
5. Adams SP. Dermacase. *Can Fam Physician* 1998;44:503, 509.
6. McGovern TW, Barkley TM. Botanical briefs: Giant hogweed-*Heracleum mantegazzianum*. *Cutis* 2000;65:71-2.
7. Weber IC, DavisCP, Greeson DM. Phytophotodermatitis: the other "lime" disease. *J Emerg Med* 1999;17:235-7.